

O SLÉVAČI - VYNÁLEZCI

Ve slévárnách najdete téměř všude stejný obraz: hromady písku, množství nejrůznějších forem, cítíte výpary z rozžhaveného kovu. - A mezi tím vším se prolétají jako ještěrky po haldách kamení slévači, jádraři, cidiči - lidé těžké práce. Vyrůst mezi nimi i Josef Koucký. Je vlastně mezi nimi stále i dnes, málokdy ho najdete na jeho židli na ministerstvu. Tam by totiž neměl koho přesvědčovat, že ve slévárnách se dá uplatňovat nová technika - a že je možno odlévat hned hotové přesné výrobky, aby se nemusely již dále opracovávat.

Představa slévače s pětikilovým kladivem, jímž vytlučou odlitky, zahrnuje u celé řady techniků jakékoliv naděje na přesné odlévání. Josef Koucký se však myšlenky přesného odlévání nevzdal - a začal ji uskutečňovat ve slévárně týništského TOSu a v Orlických slévárnách ve Skuhrově už před osmi lety.

Za tu dobu dostatečně okusil, co znamená být vynálezce. Těžko se hledal vůbec někdo, kdo by pomohl; kdo by chtěl riskovat? Popsaná ležba se hromadila v práci i doma. Kolikrát to všechno shodil se stolu a začal se, že přestane...

A přece dnes Josefa Kouckého začínají uznávat i slévárnické odborníci; zvou ho na přednášky za vysokoškolskou katedru; je znám téměř ve všech slévárnách republiky - a letos před Prvním májem byl vyznamenán Řádem práce.

„Cožpak prostudovat všechnu literaturu o slévárnictví, hydraulice a vymyslet metodu přesného liti,“ vypráví třiatřicetiletý metalurg, „to mi nedalo zdaleka tolik práce, jako ji zavést. Přesvědčit slévače, mistry i odborníky, že to jde, a že je to metoda hospodárná a jednoduchá. Podle výsledků z Týniště nad Orlicí, hulínských Pilan, ze Stavostroje v Novém

Městě nad Metují a dalších podniků, nám vychází, že metodou „K“ (jak ji označuje patent vynálezce) by se dalo ušetřit až 30 milionů korun ročně. - A přece musím věnovat víc energie na přesvědčování, než řešení dalších technických problémů...“

Třeba: ozubené kolo. Dříve se muselo obrábět na stroji dvě a půl hodiny; dnes je hotové za dvě a půl minuty. Je právě tak přesné, má právě tak hladký povrch. A zhotovil je nikoliv kvalifikovaný odborník na stroji, ale slévač. Stejně se dají odlévat na čisto součásti pro stroje textilní, zemědělské, dřevoobráběcí, součásti automobilů, motocyklů, traktorů, závitové součásti i turbinové lopatky. Aptáte se: jak? Všechno je popsáno v brožurce s jednoduchým technickým popisem. Pro konstruktéry a techniky jsou v ní dokonce uvedeny i tabulky s hodnotami přesností a tolerancí. Soudruh Koucký navrhuje nyní metodu „K2“ a „K3“, kterými se dosáhne ještě větší přesnosti při výrobě. Pomáhá ve slévárnách navrhovat a zhotovovat různé formovací i strojírenské přípravky, účastní se navrhování mechanizace a automatizace výrobních linek - a nakonec spoluvytváří celou studii projektu slévárny, ve které bude možno zvýšit metodou „K“ výrobu desateronásobně.

Má však v hlavě ještě plno nových nápadů. Píše si je na

KRESLIL O. ŠTEMBERA

malé lístečky. A postupně je uvádí v život: sedmdesát zlepšovacích návrhů se už takhle zrodilo.

Zastihl jsem ho v jedné brněnské slévárně s fotoaparátem v ruce. I to je jeho koníček. Říká o něm:

„Fotografie řekne víc než spousta řečí nebo hory papíru...“

Proto svoje zprávy ze sléváren dokládá vždy obrázky. A neváhá napsat o zkušenostech a poznatcích ze závodu, ve kterém právě byl, do jejich závodního časopisu. Jde rád na přednášku o nové technice, v technické knihovně patří k nejpilnějším čtenářům. Chce, aby se slévači nemuseli tolik dřít - a přece udělali mnohem víc.

MIROSLAV SÍGL

KRONIKA TÝDNE

5. července: 1945 konal se ustavující sjezd Svazu české mládeže.

6. července: 1415 upálen v Kostnici mistr Jan Hus. 1620 se vzbouřili poddaní na chlumeckém panství. 1893 zemřel v Auteuilu francouzský romanopisec Guy de Maupassant. 1923 stala se Ukrajina sovětskou svazovou republikou.

7. července: Mezinárodní družstevní den. 1949 byl založen v Praze Československý výbor obránců míru.

8. července: 1924 byl zahájen v Moskvě III. kongres Rudé odborové internacionály.

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA VE SVĚTOVÉ VÁLCE

26

Podle Jaroslava Haška vypravuje a ilustruje Jos. Lada

1. S ranní kávou strčili k Švejkovi do díry člověka v ruské furače. Byl to člen tajné vojenské policie. Mluvil česky s polským přízvukem. „To jsem se dostal do pěkného svinstva,“ začal zcela jednoduše. „Já jsem sloužil u 28. regimentu a hned jsem vstoupil k Rusům do služby, a pak se dám tak hloupě chytit. Sloužil jsem u 6. kyjevské divise. U kterého ruského regimentu jsi byl ty, kamaráde? Tak se mi zdá, že jsme se někde v Rusku museli vidět. Snad si vzpomeneš na někoho, s kým si se tam tak stýkal, rád bych věděl, kdo je tam od našeho 28. regimentu.“

4. „Já znám všechny vaše známé z Kyjeva,“ neúnavně pokračoval zřízenec protišpiónáže, „nebyl tam s vámi takový tlustý a jeden takový hubený?“ - „Z toho si nic nedělejte, to se může stát každému, že si nezapamatuje všechny tlusté a hubené lidi.“ - „Kamaráde,“ ozval se naříkavě c. k. padouch, „ty mi nevěříš. Vždyť nás čeká stejný osud.“ - „Vod toho jsme vojáci,“ řekl Švejk nedbale, „kvůli tomu nás matky porodily, aby nás rozsekali na hadry, až nás oblíknou do munduru. A my to rádi děláme...“ Špión zatloukl na dveře a za chvíli přišel pro něho šikovatel.

2. Místo odpovědi sáhl mu Švejk na čelo, pak mu prozkoumal tepnu a nakonec ho požádal, aby vyplázl jazyk. Potom Švejk počal bušit na dveře, a když se ho hlídka pšišla zeptat, proč dělá rámus, žádal, aby hned zavolali doktora, poněvadž se toho muže, kterého k němu dali, chytá fantazie. Ale nikdo si pro něho nepřišel. Zůstal tam a blábolil dále cosi o Kyjevu. „Voni se rozhodně museli napít bahňatý vody,“ řekl Švejk, „jako ten mladý Týnecký od nás. Jel do Itálie a tam dostal z bahňatý vody zimnici.“

5. Druhý den vlekli Švejka před vojenský soud. Major, který mluvil česky, vybalil na Švejka: „Vy jste zradil císaře pána!“ - „Jéžíšmarjá, kdy?“ vykřikl Švejk. - „Nechte hloupost,“ řekl major. „Převlékl jste se do ruské uniformy dobrovolně?“ - „Dobrovolně.“ - „Bez nátlaku?“ - „Bez nátlaku.“ - „Víte, že jste ztracen?“ - „Vím. Vod 91. regimentu mě už jistě hledají. To bylo tak: Knihař Božetěch z Příčny ulice v Praze se jednou koupal v Berounce. Šaty si dal do vrbiček a liboval si, když k němu do vody vlez ještě jeden pán.

3. Když ho to chytlo, tak všechny lidi, úplně cizí, poznával zrovna jako voni. Proti tomu nebyl však žádný jiné lék, než jako to dělal ten ošetřovatel v Kateřinách. Měl tam na starosti jednoho profesora, který celej boží den počítal: „Jedna, dvě, tři, čtyři, pět, šest,“ a zas od začátku. Ten ošetřovatel se dožral, a když ten profesor zas počítal jen do šesti, skočil na něj a dal mu pohlavek. „Tady je sedm, osm, devět, deset.“ Co číslice, to pohlavek. Ten se chyt za hlavu a ptal se, kde se nalézá. Přišel úplně k sobě a byl propuštěný.

6. Potom ten cizí pán vylez z vody napřed, že musí k večeru. A když potom se šel za chvíli volíknout pan Božetěch, našel tam místo svých šatů rozbitý vandrácí hadry. Panu Božetěchovi nezbylo, než si je obléknout. Zamířil ku Praze po pěšinkách, a přece ho četnická patrola zatkla a vodvedla k soudu na Zbraslav. To by prej moh říct každý, že je knihař Josef Božetěch z Prahy. Příčná ulice č. 16. Zapisovatel, který česky nerozuměl, pochopil, že obžalovaný udává adresu svého spoluvinníka a napsal: „Prag No. 16. Josef Bozetech.“